

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Jeugdcriminaliteit

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Voortgangsbrief Justitiële Jeugd april 2026

Datum
23 maart 2026

Onze referentie
7301606

Bijlage(n)
0

1. Aanleiding

Op 23 april 2026 vindt het commissiedebat Justitiële Jeugd plaats. Voorafgaand aan dit debat wordt deze voortgangsbrief verzonden om de Kamer te informeren over de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van Justitiële Jeugd. De beleidslijn van deze brief is op 24 maart 2026 met u besproken in de DGSenB-staf.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de bijgevoegde voortgangsbrief Justitiële Jeugd.

3. Kernpunten

In de voortgangsbrief Justitiële Jeugd komen de volgende onderwerpen aan de orde.

1. Stand van zaken capaciteit justitiële jeugdinrichtingen
2. Proces herbezinning opgave justitiële jeugdinrichtingen inclusief onderwijs
3. Beleidsreactie op het Doelgroeponderzoek Justitiële Jeugdinrichtingen¹
4. Beleidsreactie op het RSJ-advies 'Problemen in de PIJ: Advies over de door- en uitstroom van jeugdigen met een PIJ-maatregel'²
5. Strafmaat van zowel 12- tot 18-jarigen als 18- tot 23-jarigen
6. Opbrengst Verbetertraject adolescentenstrafrecht
7. Beleidsreactie op het RSJ-advies 'Een nieuw perspectief op buitenstrafrechtelijke afdoeningen voor jeugdigen'³
8. Jeugdreclassering in Verbinding

4. Toelichting

Hieronder is uitsluitend een inhoudelijke toelichting opgenomen bij de onderwerpen die om nadere duiding vragen; zie verder de bijgevoegde Voortgangsbrief Justitiële Jeugd.

4.1 Stand van zaken capaciteit justitiële jeugdinrichtingen

De Kamer wordt periodiek geïnformeerd over de stand van zaken van de capaciteitstekorten in de justitiële jeugdinrichtingen (JJI's); zo ook in deze voortgangsbrief. De nijpende capacitaire situatie is overwegend onveranderd ten

¹ De samenvatting van het Doelgroeponderzoek is bijgevoegd in de achtergrondinformatie.

² De rapportage van de RSJ is bijgevoegd in de achtergrondinformatie.

³ De rapportage van de RSJ is bijgevoegd in de achtergrondinformatie.

opzichte van de laatste stand van zaken die aan de Kamer is gecommuniceerd (in september 2025). De uitbreiding van capaciteit gaat onverminderd door maar is afhankelijk van de beschikbaarheid van personeel.

4.2 *Proces herbezinning opgave justitiële jeugdinrichtingen inclusief onderwijs*

Het herbezinningstraject is gestart om te komen tot oplossingen voor het capaciteitstekort in de JJI's. Conform de toezegging in de Kamerbrief waarin de herbezinning werd aangekondigd wordt de Kamer geïnformeerd over stand van zaken van dit traject.⁴ Deze informatie is procedureel van aard.

4.3 *Beleidsreactie op het Doelgroeponderzoek Justitiële Jeugdinrichtingen*

Zoals toegezegd in de aanbiedingsbrief aan de Kamer reageert u in deze voortgangsbrief op het Doelgroeponderzoek Justitiële Jeugdinrichtingen.⁵ Het lid Wendel (VVD) heeft verzocht de kabinetsreactie te ontvangen voor het commissiedebat Justitiële Jeugd.

In het onderzoek zijn zes aanbevelingen gedaan. Vier daarvan hebben betrekking op het aanbod in de JJI's. De reactie op deze aanbevelingen is procedureel van aard. Het realiseren van (een) meer (gedifferentieerd) aanbod hangt namelijk sterk samen met de inzet van personeel. Omdat er een groot tekort is aan personeel wordt in de *herbezinning op de opgave van de JJI's* onderzocht waar en op welke wijze het personeel dat er is het beste kan worden ingezet. Op de andere twee aanbevelingen wordt meer inhoudelijk ingegaan.

4.4 *Beleidsreactie op het RSJ-advies 'Problemen in de PIJ: Advies over de door- en uitstroom van jeugdigen met een PIJ-maatregel'*

Op 25 september 2025 is het adviesrapport van de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ) over mogelijke oplossingen voor de knelpunten die bestaan bij de door- en uitstroom van jeugdigen met een PIJ-maatregel verschenen. Uw ambtsvoorganger heeft toegezegd om in het voorjaar van 2026 een beleidsreactie aan de Tweede Kamer te sturen. In de huidige brief licht u toe dat de afstemming met de jeugdstrafrechtketenpartners over dit advies momenteel plaatsvindt. Deze informatie is procedureel van aard. De aanbeveling om centraal vanuit JenV de financiering en organisatie van hulp voor deze doelgroep na hun detentie te regelen is ingewikkeld omdat dit niet in het huidige stelsel past. Uw inhoudelijke reactie op het RSJ-advies verwacht u in het najaar van 2026 met de Kamer te kunnen delen.

4.5 *Strafmaat zowel van 12- tot 18-jarigen als 18- tot 23-jarigen*

Zoals aangekondigd in de verzamelbrief Justitiële Jeugd van 16 januari 2026⁶ wordt momenteel gewerkt aan een impactanalyse waarin verschillende scenario's en hun impact in kaart worden gebracht betreffende de verhoging van de strafmaxima voor jeugdigen. Hierin worden tevens jongvolwassenen meegenomen.

Dit onderzoek vloeit enerzijds voort uit het regeerprogramma van het vorige kabinet. Hier werd beoogd de maximale straffen voor 14- en 15- jarigen te verhogen. Daarover is eerder geadviseerd om niet één specifieke leeftijdscategorie los te trekken uit het geheel. Dit zou leiden tot een (onwenselijke) breuk in de wetssystematiek.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Jeugdcriminaliteit

Datum
23 maart 2026

Onze referentie
7301606

⁴ Kamerstukken II 2022/23, 24587, nr. 881.

⁵ Kamerstukken II, 2025/26, 24587, nr. 1093.

⁶ Kamerstukken II, 2025-2026, 28741, nr. 133.

Daarnaast heeft voormalig Minister voor Rechtsbescherming Weerwind op 27 maart 2023 toegezegd te zullen bezien of de strafmaat voor jongvolwassenen verhoogd dient te worden. Hij wilde dit doen aan de hand van de uitkomsten van twee onderzoeken, namelijk een onderzoek naar de toepassing van het adolescentenstrafrecht en een doelgroeponderzoek naar de kenmerken van jongeren en jongvolwassenen die in de JJI's verblijven. Op 25 maart jl. is het laatste rapport gepubliceerd.

Deze twee trajecten maken dat hiermee het gehele stelsel in samenhang kan worden bezien en, na afronding van de impactanalyse, een alomvattend standpunt rondom de eventuele verhoging van de straffen kan worden ingenomen. Zoals toegezegd in de verzamelbrief van 16 januari 2026 zal de Kamer hierover voor de zomer worden geïnformeerd.

4.6 Opbrengst Verbetertraject adolescentenstrafrecht

Het adolescentenstrafrecht (sinds 2014) is een flexibele aanpak voor daders van 16 tot 23 jaar, waarbij de rechter kan kiezen tussen jeugd- of volwassenenstrafrecht. Dit maakt maatwerk mogelijk, gebaseerd op het ontwikkelingsniveau van de jongere, met als doel herhaling te voorkomen. Hierbij kan jeugdstrafrecht worden toegepast tot 23 jaar (art. 77c Sr) en volwassenenstrafrecht vanaf 16 jaar (art. 77b Sr).

Het adolescentenstrafrecht is geëvalueerd door het WODC waarna er een aantal aanbevelingen zijn gedaan over knelpunten die zijn geconstateerd. In 2022 is het Verbetertraject adolescentenstrafrecht gestart met als doel deze knelpunten op te lossen.

De Kamer wordt periodiek geïnformeerd over de voortgang van dit verbetertraject. De laatste keer was in juni 2024.⁷ Toen is toegezegd dat in de eerste maanden van 2025 de balans van het verbetertraject wordt opgemaakt. Dit is destijds gekoppeld aan het gereedkomen van het Doelgroeponderzoek. Omdat dat onderzoek vertraging heeft opgelopen en het verbetertraject ondertussen doorliep wordt de Kamer nu geïnformeerd over de resultaten die in het verbetertraject zijn behaald en welke verbeteringen nog doorlopen.

In de brief worden een aantal opbrengsten van het verbetertraject benoemd. Ook wordt aangegeven dat de projectstructuur van het verbetertraject ophoudt te bestaan, maar dat de ketenpartners verder werken aan de opgaven die nog niet zijn afgerond. Vanuit JenV wordt dit meegenomen in de reguliere sturingsrelaties met de betreffende ketenpartners.

4.7 Beleidsreactie op het RSJ-advies 'Een nieuw perspectief op buitenstrafrechtelijke afdoeningen voor jeugdigen'

Op 8 september 2025 is het adviesrapport van de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ) samen met een aanbiedingsbrief met de Tweede Kamer gedeeld. In deze aanbiedingsbrief is toegezegd in het voorjaar 2026 een beleidsreactie aan de Tweede Kamer te sturen. In de huidige brief licht u toe dat de afstemming met de jeugdstrafrechtketenpartners over dit advies momenteel plaatsvindt. Uw reactie daarop verwacht u in het najaar van 2026 met de Kamer te kunnen delen.

4.8 Jeugdreclassering in Verbinding (JRiV)

⁷ Kamerstukken II 2023/24, 28741, nr. 119.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Jeugdcriminaliteit

Datum
23 maart 2026

Onze referentie
7301606

In mei 2025 is naar de Kamer gecommuniceerd dat de implementatie in 2025 zal plaatsvinden. Omdat dit niet is gebeurd is een correctie op hetgeen in de eerdere brief staat nodig. Het gesprek met VNG en GI's over hoe we JRiV wel verder brengen loopt. Het financieringsvraagstuk maakt dit gesprek weerbarstig.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Jeugdcriminaliteit

4.1. Politieke context

Strafmaat van zowel 12- tot 18-jarigen als 18- tot 23-jarigen

In 2019 is door de een drietal ouders van door leeftijdsgenoten vermoorde kinderen een petitie ingediend waarin zij voormalig Minister voor Rechtsbescherming Dekker oproepen de maximale straffen voor minderjarigen te verhogen. Deze oproep heeft geleid tot diverse onderzoeken.⁸ Het laatste onderzoek, het doelgroeponderzoek Justitiële Jeugdinstellingen, is op 25 maart jl. gepubliceerd.

In het regeerprogramma van het vorige kabinet stond het voornemen opgenomen de maximale straffen te verhogen voor 14- en 15-jarigen. Geadviseerd werd om bij strafmaatverhogingen in het jeugdstrafrecht het stelsel in zijn geheel te bezien, en niet losse leeftijdsgroepen separaat te behandelen. In dat kader is in de verzamelbrief van 16 januari 2026 toegezegd het beoogde voorstel breder te bezien en is een impact analyse aangekondigd waarvan de resultaten voor de zomer met de Kamer worden gedeeld.

In de partijprogramma's van de verkiezingen van 2025 en in het regeerakkoord staat overigens niets opgenomen over de wens om de maximale straffen te verhogen voor jeugdigen.

Datum
23 maart 2026

Onze referentie
7301606

4.2. Juridische overwegingen

Uitgangspunt adolescentenstrafrecht voor meerderjarigen: «volwassenstrafrecht, tenzij»

Bij de aankondiging van het Verbetertraject adolescentenstrafrecht is vanuit de wetenschap en vanuit verschillende ketenpartners beargumenteerd dat het uitgangspunt «volwassenenstrafrecht, tenzij» bij de toepassing van het adolescentenstrafrecht op jongvolwassenen omgedraaid zou moeten worden naar «jeugdstrafrecht, tenzij». De reden hiervoor is dat het adolescentenstrafrecht uitgaat van toepassing van het jeugdstrafrecht op jongvolwassenen met een onvoltooide ontwikkeling. Nu de hersenontwikkeling in de regel pas op 23/24-jarige leeftijd is voltooid, zal bij de meeste jongvolwassenen tot 23 jaar sprake zijn van een onvoltooide ontwikkeling. In de geest van het adolescentenstrafrecht ligt het dus voor de hand om uit te gaan van «jeugdstrafrecht, tenzij», in plaats van «volwassenenstrafrecht, tenzij».

Bij de invoering van het adolescentenstrafrecht is toepassing van het uitgangspunt «jeugdstrafrecht, tenzij» overwogen en is afgezien van toepassing daarvan: "Een uitbreiding van de werkingsfeer van het jeugdstraf(proces)recht tot de leeftijd van 23 jaar, zou ook op praktische bezwaren stuiten. Een verbreding van de standaard maatwerk aanpak die aan het jeugdstrafrecht eigen is en die

⁸ De strafmaat voor jeugdige daders van ernstige gewelds- en zedenmisdrijven in internationaal perspectief, WODC, 30 december 2020
Strafmaat en strafdoelen in ernstige jeugd en-adolescentenstrafzaken, WODC, 1 juli 2022
Toepassing van het adolescentenstrafrecht, WODC, 22 april 2024
het doelgroep onderzoek Justitiële Jeugdinstellingen, WODC, 25 maart 2026

hoofdzakelijk het gevolg is van de vormgeving van de bepalingen inzake de strafvordering tegen jeugdige personen, kan voor de veel ruimere doelgroep van 18–23 jaar met de huidige ter beschikking staande middelen niet worden gerealiseerd. Daarnaast zou het de strafrechtsketen onevenredig belasten.”

Ten aanzien van de behoefte van de wetenschap en verschillende ketenpartners aan omkering van het uitgangspunt heeft uw ambtsvoorganger (Weerwind) opgemerkt dat de potentie van het adolescentenstrafrecht met het huidige uitgangspunt in de praktijk nog onvoldoende wordt benut en dat daarom met het verbetertraject adolescentenstrafrecht wordt ingezet op optimalisering van de uitvoeringspraktijk binnen het bestaande kader. Nu de projectstructuur van het verbetertraject is beëindigd dringt zich de vraag op of het uitgangspunt voor de toepassing van het adolescentenstrafrecht dient te worden heroverwogen.

Initieel was het advies om het uitgangspunt van het adolescentenstrafrecht nu niet om te draaien van «volwassenenstrafrecht, tenzij» naar «jeugdstrafrecht, tenzij». Ook op dit moment zijn hiervoor de middelen niet beschikbaar en geldt dat de strafrechtsketen reeds zwaar belast is. Bovendien zou het omkeren van het uitgangspunt leiden tot een substantiële verhoging van de instroom in de JJI's, waar op dit moment al een groot capaciteitstekort is.

Er is geen toezegging gedaan aan de Kamer om terug te komen op de behoefte aan het omkeren van het uitgangspunt. Daarom is het advies om hier ook niet op terug te komen in de voorliggende Voortgangsbrief.

Deze adviezen zijn in de staf-DGSenB op 24 maart 2026 en in het vooroverleg voor het commissiedebat justitiële jeugd op 15 april 2026 met u besproken. U heeft aangegeven meer informatie nodig te hebben om hier inhoudelijk een besluit over te kunnen nemen. Dit wordt ambtelijk opgepakt.

4.3. Krachtenveld

De tekst over de herbezinning op de opdracht van de JJI's is afgestemd met OCW en DJI.

Ten aanzien van de onderwerpen Jeugdreclassering in Verbinding en Jeugdhulp in Strafrechtelijke Kader is een groot knelpunt de organisatie en bekostiging binnen het decentrale stelsel. Die is belegd bij gemeenten. Dit maakt het niet mogelijk om te sturen op de uitvoering van strafrechtelijke beslissingen, terwijl er wel een uitvoeringsverantwoordelijkheid ligt bij de bewindspersoon van JenV.

De tekst van de brief is op beide onderwerpen afgestemd met VNG en VWS.

Alle teksten zijn afgestemd met de betrokken ketenpartners.

4.4. Uitvoering

Ten aanzien van de strafmaat wordt een impactanalyse uitgevoerd.

4.5. Communicatie

Niet nodig.

4.6. Ontwikkelingen hiervoor

De beleidslijn van deze brief is eerder met u afgestemd in het stafoverleg van 24 maart 2026.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Jeugdcriminaliteit

Datum
23 maart 2026

Onze referentie
7301606

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Jeugdcriminaliteit

Datum
23 maart 2026

Onze referentie
7301606